

23.3.2022

Climate Leadership Coalitionin asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen ilmastolaiksi (HE 27/2022 vp)

Climate Leadership Coalition (CLC) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle ilmastolaiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmastolaki. Laissa säädettäisiin ilmastopolitiikan uusista tavoitteista, laajennettaisiin ilmastolain mukainen suunnittelujärjestelmä koskemaan maankäyttösektoria sekä täsmennettäisiin sääntelyä muiltakin osin lain ohjausvaikutuksen vahvistamiseksi.

Esityksen keskeinen tavoite on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2035 ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuden. Suomelle asetettaisiin myös uusia päästövähennystavoitteita ja voimassa olevan ilmastolain pitkän aikavälin päästövähennystavoitetta päivitettäisiin. Uusista ilmastotavoitteista säättämisen päämääränä on lisätä vakautta ja ennakoitavuutta ilmastopolitiikan eri toimijoille.

Ilmastolain mukainen suunnittelujärjestelmä laajennettaisiin myös maankäyttösektoriin. Uusi maankäyttösektorin suunnitelma tulisi laati vähintään joka toinen vaalikausi. Samanlainen aikajänne koskisi jatkossa myös sopeutumissuunnitelman valmistelua. Ilmastopolitiikan suunnitelmia koskevaan sääntelyyn, kuten sisältövaatimuksiin, ehdotetaan tehtäväksi myös tarpeelliseksi katsottuja täsmennyksiä. Jatkossa suunnitelmien valmistelussa tulisi ottaa huomioon myös mahdolliset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen.

Lausuntomme koskee:

- Ilmastolakiesityksen tavoitteita
- Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja ilmastovuosikertomuksen sisältöjä
- Ilmastopaneelin koostumusta ja pysyvän ilmastotransformaatiota koordinoivan elimen perustamista
- Lakiesityksen taloudellisten vaikutusten arviointia

Ilmastolakiesityksen tavoitteet

Pidämme hyvänä ilmastolain tavoitetta hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä, esitettyjä päästövähennystavoitteita koskien vuosia 2030, 2040 ja 2050 sekä pyrkimystä hiilinielutavoitteiden selkeyttämiseen. Tavoitteiden selkeyttäminen ja lain laajentaminen koskemaan myös maankäyttösektoria parantavat lähtökohtaisesti toimintaympäristön ennakoitavuutta.

Ilmastotavoiteisiin liittyen julkaisimme elokuussa 2021 kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n kuudennen arviointiraportin julkistuksen jälkeen yhdessä suomalaisten järjestöjohtajien kanssa [kannanoton](#), jossa kehoitimme pitämään kiinni ilmastotavoitteista raportin osoittaessa ilmastomuutoksen kiihtyneen ja Pariisin sopimuksen mukaisen 1,5 asteen tavoitteen ollessa entistä haastavampi saavuttaa.

Lakiesitys keskittyy kuitenkin vain alueellisiin päästöihin. Mielestämme myös tuonti - ja vientihyödykkeitä koskevat päästöt tulisi sisällyttää osaksi kansallisia ilmastopoliittisia suunnitelmia. Tämä palvelisi sekä Suomen kilpailukyvyn vahvistamista vähähiilisen teknologian ja ratkaisujen markkinoilla että osaltaan myös edistäisi päästövähennyksiä globaalilla tasolla.

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja ilmastovuosikertomuksen sisältö

Lakiesityksen pykälässä 11 säädetään keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman ja pykälässä 18 ilmastovuosikertomuksen sisällöstä.

Kotimaisten päästöjen lisäksi ilmastosuunnitelmassa ja -vuosikertomuksessa tulisi mielestämme seurata myös verifioitavissa olevien vientituotteiden hiilikädenjälkeä, tuonnin hiilijalanjälkeä sekä ilmastotoimien investointi- ja työllisyysvaikutuksia.

Seuranta on tärkeää, koska kansallista hiilikädenjälkeä kasvattamalla voimme aidosti osallistua päästöjen vähentämiseen globaalilla tasolla ja vahvistaa kotimaista hyvinvointia luomalla työpaikkoja kasvaville vähähiilisten tuotteiden ja ratkaisujen markkinoille. Hiilikädenjäljen ja tuonnin hiilijalanjäljen raportointi ilmastovuosikertomuksessa antaisi uskoaksemme arvokasta tietoa poliittiseen prosessiin ja mahdollistaisi nykyistä kokonaisvaltaisemman ilmastojohtamisen. Nähdäksemme tuonnin hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen raportoinnin voisi toteuttaa jo ehdotetun lain pykälän 11 momentin 1 kohdan 5 puitteissa.

Pidämme niin ikään tavoiteltavana sitä, että ilmastotransformaatiota koskevat strategiat ja suunnitelmat, riippumatta niiden aikahorisontista, laadittaisiin ja esitettäisiin yhtenä kokonaisuutena samanaikaisesti.

Ilmastopaneelin koostumus ja pysyvän ilmastotransformaatiota koordinoivan elimen perustaminen

Pykälässä 20 ehdotetaan säädettäväksi Suomen ilmastopaneelist ja sen tehtävistä. Lakiesityksen mukaan ilmastopaneeli olisi jatkossakin riippumaton asiantuntijaelin ja siinä tulisi olla edustus eri tieteenaloilta. Koska ilmastomuutostyön painopiste on siirtymässä nopeaan tahtiin ilmastoilmiön ymmärtämisestä sen hillinnän vaatimaan massiiviseen teolliseen ja koko yhteiskuntaa käsittävään transformaatioon, pidämme tärkeänä, että ilmastopaneelissa olisi riittävä osaaminen liittyen talouden investointidynamiikkaan. Tarvittaessa paneelin kokoonpanoa tulee kasvattaa.

Tämän lisäksi CLC näkee tarpeelliseksi käynnistää valmistelu Iso-Britannian Committee for Climate Change - tyyppisen pysyvän, eri yhteiskunnan tahoja edustavan valmisteluelimen perustamiseksi tavoitteena parantaa edellytyksiä ilmastotransformaation kokonaisvaltaiselle valmistelulle.

Lakiesityksen taloudellisten vaikutusten arviointi

Lakiesityksen mukaan kansantaloudelliset vaikutukset saattavat pitkällä aikavälillä olla lievästi kielteisiä. VTT:n päästövähennystavoitevaihtoehtoja koskevassa selvityksessä on arvioitu, että vuodelle 2030 esitettävän 60 prosentin päästövähennystavoitteen vaikutukset kansantuotteeseen ovat monilta osin

positiivisia vuoteen 2030 saakka, mutta vuoteen 2050 mennessä kansantuote on reilun prosentin perusskenaariota pienempi. CLC:n näkemyksen mukaan oikein tehdyillä ilmastoratkaisuilla voidaan saada aikaan merkittäviä positiivisia talousvaikutuksia. Tästä hyvänä esimerkkinä on Ruotsi ja sen pohjois-Ruotsin vihreän teollisuuden keskittymää koskevat suurimittakaavaiset suunnitelmat.

Lisäksi on otettava huomioon nykyinen geopoliittinen tilanne, jonka seurauksena Suomen yhdessä muiden Euroopan maiden kanssa on vähennettävä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Tämä tavoite on yhtenevä ilmastolain tavoitteiden kanssa.

Helsingissä 22.3.2022,

Jouni Keronen,
toimitusjohtaja,
Climate Leadership Coalition (CLC)